

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

Møde i branchekredsen for anbefalinger vedr. produktion af økologisk mælk og kød fra kvæg

Tirsdag d. 30. nov. kl. 9:30 – ca. 13 på HORISONT

Promilleafgiftsfonden for landbrug

KAPITEL II, 1. Indhold

1.1. Begrænset brug af antibiotika

1.1.1. Forbud mod at landmanden selv foretager medicinsk efterbehandling med antibiotikaholdige veterinære lægemidler af dyr over 6 måneder

Det er ikke tilladt, at landmanden selv administrerer og håndterer antibiotikaholdige veterinære lægemidler til efterbehandling af kreaturer over 6 måneder.

1.1.2. Forbud mod brug af 3. og 4. generations Cephalosporiner

Det er ved medicinsk behandling af kvæg ikke tilladt at anvende 3. og 4. generations Cephalosporiner, idet disse er vurderet at være humankritisk antibiotika.

Følgende præparater er p.t. forbudt: Cobactan, Ceftiocyl og Eficur.

Det er vurderet veterinærfagligt, at det ikke er nødvendigt med nogen undtagelser

OBS Ny veterinærlægemiddelforordning pr. 28.1.22 kan give udfordringer.

1.1.3. Begrænset brug af bredspektrede antibiotika

Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til bedriftens kreaturer, medmindre der foreligger en særlig veterinærfaglig begrundelse.

- Bredspektrede antibiotika må ikke anvendes til behandling mod yverinfektioner hos malkende køer, medmindre at koen har sepsis (blodforgiftning). Ved behandlingskrævende yverinfektioner anbefales det, at smertelindring indgår som en del af behandlingen.

- Anvendelse af bredspektrede antibiotika i forbindelse med goldning må kun foretages, hvor der ved forudgående undersøgelse af mælkeprøve er konstateret infektion med B-streptokokker, Staph. aureus, Strep. Uberis, Strep. Dysgalactia eller Trueperella pyogenes. I disse tilfælde er det tilladt at anvende bredspektrede antibiotika til goldbehandling, da der ikke i øjeblikket findes godkendte produkter med smalspektret penicillin på det danske marked.

Den veterinærfaglige begrundelse for brug af bredspektrede antibiotika skal indføres i bedriftens logbog, og medicinanvendelsen skal indberettes til kvægdatabase

1.2. Krav om adgang til løbegård eller fold i forbindelse med slutfedning på stald i afgræsningsperioden

Såfremt kvæg mellem 9 og 12 mdr. slutfedes på stald i overensstemmelse med gældende EU-regler indenfor den periode, der i Danmark anses for at være afgræsningsperioden, skal dyret have adgang til en fold eller en løbegård.

OBS muligheden i EU-reglerne for slutfedning på stald i afgræsningsperioden ophører pr. 1. januar 2022.

Tyre over 1 år kan fortsat holdes på stald med permanent (hele året) adgang til græsarealer eller et udendørsareal/løbegård.

Løbegården skal opfylde dyrenes udviklingsmæssige, fysiologiske og adfærdsmæssige behov. Den skal opfylde arealkravene og mindst 50 pct. af løbegården skal være fast gulv, dvs. ikke fuldspaltegulv eller tremmegulv.

1.3. Anvendelse af græs, lucerne og proteinafgrøder fra arealer i første omlægningsår opgøres i tørstofindhold pr. dag i foderplanen

Såfremt landmanden inddrager græs-, lucernearealer eller arealer med proteinafgrøder i deres første omlægningsår som afgræsningsareal eller til slæt inden for de af EU-reglerne givne muligheder for at lade det udgøre op til 20% af foderrationen pr. dyr, skal landmanden opgøre andelen af foderet pr. dyr pr. dag (til forskel fra EU-reglerne, der laver en foderopgørelse som gns. pr. år).

Ved forpagtning eller køb af nye marker med etablerede flerårige afgrøder på eksisterende økologiske bedrifter skal de være påbegyndt omlægning senest ved fællesskemafristen (**i 2022, den 22. april**), hvis afgrøderne skal indgå i den økologiske foderplan.

Græs, lucerne og proteinafgrøder, der etableres efter omlægningsdatoen kan anvendes indenfor 20 % pr. dyr pr. dag – uanset omlægningsdato.

I kravet ses der bort fra ekstensive permanente græsarealer, der har afgrødekoderne 250, 251, 252, 253, 254 og 256.

1.4. Max. 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha på hele bedriften

Der må maksimalt udbringes 107 kg udnyttet N i gennemsnit pr. ha harmoniareal på hele bedriften.

1.5. Forbud mod eksport af kalve under 3 måneder

Kalve under 3 måneder, der er født i økologiske besætninger, må ikke sælges til udlandet. Såfremt landmanden sælger kalve under 3 mdr., er det landmandens ansvar at kalve ikke videresælges til udlandet.

1.6. Forbud mod systematisk aflivning af kalve

Det er forbudt at aflive kalve systematisk. På bedrifter med igangværende sanering af Salmonella Dublin vil systematisk aflivning fortsat være tilladt. Muligheden gælder indtil 12 måneder efter salmonella status 1 er opnået i besætningen. Der skal opbevares dokumentation for bedriftens status på Salmonella Dublin, og dokumentation for at bedriften er i gang med den obligatoriske sanering for Salmonella Dublin, f.eks. handlingsplan med faste arbejdsrutiner. Landbrugsstyrelsen kan indhente oplysninger om bedriftens besætning og saneringsprogram hos SEGES HusdyrInnovation.

1.7. Adgang til hudpleje i alle staldafsnit og på græsmark

Bestemmelserne vedrørende hudpleje i **Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg** og deres håndhævelse suppleres af nedenstående krav om adgang til hudpleje for henholdsvis malkekvæg og kødkvæg.

For bedrifter med bygninger taget i brug før d. 1. juli 2010 gælder: Dyr på stald skal kunne udføre deres naturlige hudpleje og skal som minimum have adgang til:

- Malkekøer: en roterende, mekanisk drevet kobørste pr. 50 køer
- Goldkøer og køer i kælvningsbokse: en stationær kobørste
- Ungdyr fra 6 mdr.: en stationær kobørste
- Kødkvæg: en stationær kobørste pr. 50 dyr

OBS flere overgangsordninger udløber i 2022 og 2024 i Bekendtgørelse om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg

For bedrifter med bygninger taget i brug d. 1. juli 2010 eller senere gælder:

Dyr på stald skal kunne udføre deres naturlige hudpleje og skal som minimum have adgang til:

- Malkekøer og goldkøer samt køer i fælles kælvningsbokse: en roterende mekanisk drevet kobørste pr. 50 køer
- Køer i enkelt kælvningsbokse: en stationær kobørste
- Ungdyr og kalve i grupper (**3 kalve eller flere**): en stationær kobørste
- Kødkvæg: en stationær kobørste pr. 50 dyr.

Ved beregning af kravet til antallet af roterende kobørster rundes op til nærmeste hele antal kobørster, dvs. én kobørste for op til 50 køer, to kobørster for 51-100 køer, tre kobørster for 101-150 køer osv.

Når dyrene er på græs skal der være adgang til kobørste, kløpind, træer eller lignende, såfremt dyrene ikke har adgang til børsterne i stalden dagligt.

Kobørster skal være i en forfatning, så de opfylder formålet, dvs. hårende må ikke være slidt af, så de ikke virker. Stationære kobørster må ikke være løsthængende.

Krav til kvægstalde som træder i kraft 1. 7. 2022

Bekg. om dyrevelfærdsmæssige mindstekrav til hold af kvæg

I 2022 skal du implementere disse krav på din bedrift:

- Alle malkekøer skal have adgang til en kobørste
- Max. 6 køer pr. drikkekop
- Alle nykælvere skal have en ædeplads pr. ko
- Kalve i grupper (3 eller flere) og ungdyr skal kunne udføre hudpleje via en stationær børste.

1.8. Anvendelse af ikke-økologisk husdyrgødning på økologiske kvægbedrifter, gældende fra og med gødningsplanperioden, der starter 1. august 2020

Hvis du som landmand selv ønsker, eller hvis du indkøber foder fra producenter, der bruger mere end 54 kg udnyttet N per ha harmoniareal i ikke-økologisk gødning, forudsættes det, at foderet er produceret under nedenstående dyrkningsregler om frugtbarhed og reduktion af kvælstofudvaskning. Kravet skal dokumenteres med en tro og love erklæring.

- Der må ikke være et ensidigt sædskifte, der udpiner jorden eller opformerer plantesygdomme.
- Der skal være mindst 20 pct. kvælstoffikserende hovedafgrøder (bælgsæd/kløvergræs) i sædskiftet.
- Markerne skal have plantedække om vinteren. Hvis det af hensyn til driften er umuligt på alle marker, kan du undtage en mindre del af markerne, forudsat at du har begrænset udvaskningen på arealerne på anden vis, fx ved brug af efterafgrøde eller placering i sædskiftet (flere år efter en kvælstoffikserende afgrøde).
- Der skal være efterafgrøder eller mellemafgrøder (eller vinterraps) 1. og 2. efterår efter ompløjning af kløvergræs.
- Der skal være efterafgrøde eller mellemafgrøde (eller vinterraps) 1. efterår efter ompløjning af 1. års kløvergræs og andre kvælstoffikserende afgrøder.

Gælder for alle økologer fra 1. januar 2022

1.8.1 Anvendelse af ikke-økologisk husdyrgødning, gældende fra og med gødningsplanperioden, der starter 1. august 2022

Der gælder følgende om husdyrgødning på økologiske kvægbedrifter:

- Der kan maksimalt anvendes uafgasset ikke-økologisk husdyrgødning svarende til 43 kg udnyttet N pr. ha., dog
- Der kan anvendes op til 65 kg udnyttet N pr. ha fra ikke-økologisk husdyrgødning, såfremt mindst 22 kg N heraf kommer fra husdyrgødning, der kommer ind via biomasse fra et biogasanlæg. Uanset dette pkt. kan der altid tages samme mængde N tilbage fra biogasanlægget, som modtager evt. må have afleveret i form af økologisk biomasse eller husdyrgødning. Denne mængde N indgår ikke i opgørelsen over modtaget ikke-økologisk husdyrgødning.
- Hvis der anvendes korn/foder dyrket i DK – uanset evt. mellemlid – finder samme krav anvendelse for hele bedriften, der dyrker afgrøden*. Hvis det ikke kan dokumenteres via faktura, anvendes en tro og love-erklæring.

Kontrol foretages på kvægbedrifter af Landbrugsstyrelsen via stikprøvekontrol baseret på gødningsregnskab, gødningsplanlægningsprogrammer og erklæringer om overført gødning (B1-skema)

* Gødningskravene gælder som et gennemsnit for alle marker på den bedrift, der leverer korn/foder til økologiske kvægbedrifter

1.9. Brug af økologisk strøhalm i økologiske kvægbedrifter, gældende pr. 1. jan. 2023

Fra kontrolåret 2023 skal mindst 50% af den strøhalm, der anvendes på kvægbedrifter med produktion af økologisk mælk og/eller oksekød være økologisk. Der skelnes ikke mellem staldd typer.

Halmproduktionen og halmbehovet evalueres i branchekredsen for økologisk mælk og oksekød årligt med henblik på at ændre andelen af økologisk halm og fuldt udfase brugen af ikke-økologisk halm. Tilpasninger foretages på baggrund af produktionsdata indberettet til Landbrugsstyrelsen.

1.10. Kreaturer skal være født økologiske for at kunne sælges som økologisk kød, gældende pr. 1. januar 2021

Alle kreaturer, der slagtes og sælges som økologisk kød, skal være født og have levet hele deres liv i en økologisk besætning. Kravet gælder for alle kreaturer som slagtes den 1. januar 2021 eller senere.

1.11. Krav til transport til slagteri og til slagtning

Landmanden er pålagt at overholde følgende bestemmelser i relation til transport af dyr til slagt **1.11.1. Indretning af transportvogne**

- a. Vognen skal have en lift eller rampe
- b. Containertransport er forbudt

1.11.2. Transportbetingelser

- a. Den samlede transporttid må ikke overstige 8 timer. b. Transport skal være direkte fra producent til slagteri. Opsamling er dog tilladt.

1.11.3. Aflæsning og opstaldning af kvæg på slagteri

- a. Max. 3 timers opstaldning på slagteri
- b. Fastholdelse skal ske ved grime eller skydefold

1.11.4. Bedøvelse

- a. Der skal anvendes bolt pistol med penetrerende bolt.

Kravet om at ko og kalv går sammen i de første 24 timer efter kælvning falder væk 1. jan. 2022 i økologireglerne

- Lb-st mener ikke de har mulighed for at fastholde kravet i den nye økologivejledning
- Ordningerne med mulighed for dispensation til at tage kalven fra koen umiddelbart efter kælvning ved salmonella- eller para-tb-sanering falder også væk
- Dyrevelfærdsmærket:
 - 2 hjerter – 12 timer
 - 3 hjerter – 24 timer
- Dyrenes beskyttelses mærkekrav (mælk)
 - 24 timer

**ANBEFALET AF
DYRENES
BESKYTTELSE**

Bedre dyrevelfærd

Hjerte- / Dyrevelfærdsmærke

Kontrol i økologiske kvægbesætninger

Hvor mange besætninger er tilmeldt?

Se hvor mange besætninger der er tilmeldt Dyrevelfærdsmærket?

Her kan du se antal besætninger, der er tilmeldt Dyrevelfærdsmærket, og hvilke produkter de leverer på hvilket niveau*:

Pr. 1. oktober 2021	I alt*	♥	♥ ♥	♥ ♥ ♥
Grise	179	0	32	147
Slagtekyllinger	62	41	6	15
Okse-/kalvekød	1387	5	1346	36
Mælk	648	137	232	279

**Antal besætninger, der leverer okse-/kalvekød og mælk kan ikke lægges sammen for at vise, hvor mange kvægbesætninger, der leverer til mærket. Dette skyldes, at nogle af besætningerne kun leverer kød, kun leverer mælk, eller leverer både kød og mælk.*

Yderligere oplysninger om de enkelte besætninger kan fås ved at slå besætningen op i [det Centrale Husdyrbrugsregister](#)

Auditering og kontrol

- Ved tilmelding af økologiske bedrifter erstatter økologikontrollen den særlige auditering af bedriften
- Økologikontrollen erstatter den årlige auditering
- Fvst gennemfører kontrolkampagner og opfølgende kontrolbesøg (Baltic Control – certificeret kontrolorgan)
- **Hvad gør Landbrugsstyrelsens kontrollører:**
- Landbrugsstyrelsens kontrollører varetager kontrollen med **økologikravene** i de besætninger, de besøger i forbindelse med økologikontrollen. Såfremt Landbrugsstyrelsen observerer, at en tilmeldt besætning ikke lever op til kravene til Dyrevelfærdsmærket, skal Fødevarestyrelsen uden unødigt ophold informeres, medmindre der er tale om en mindre væsentlig overtrædelse, som primærproducenten retter op på straks.

Økologikontrol – alle dyrevelfærds-mæssige overtrædelser sendes til fvst

Evt. opfølgning ift. dyrevelfærds-mærket

- Fvst kan "bestille" en uanmeldt kontrol af Baltic Control
- Bedriften godkendes – eller bliver frataget sine hjerter (enten/eller)
- Evt. sanktioner ift. økologikontrol fortsætter uafhængigt af den supplerende dyrevelfærdskontrol

AKO – hvor der er risiko for KO-støttetræk
Sagsbehandles i lbst KO-afd.

Krav	Delkrav	Beskrivelse
1.10	1	Opbevaring af husdyrgødningsbaseret kompost og forarbejdet husdyrgødning i marken, uafdækket markstak
2.1	2	Godkendt øremærke fjernet, ændret, tabt eller ødelagt (kvæg)
2.14	1	Forkert anvendelse af lægemiddel (ikke efter dyrlægens anvisning)
2.2	1B	Indberetning til CHR efter 7 dages fristen, kvæg
2.24	1	Medicinoptegnelser
	4	Journaler/optegnelser vedr. dyr og fødevarer, ikke opbevaret i mindst 4 år
2.5	2	Ajourføring af besætningsregister, får og geder
2.5B	2	Godkendt øremærke fjernet, ændret, tabt eller ødelagt (svin)
3.1	1	Utilstrækkelig pasning af dyr (personale)
3.11	1	Kalve over otte uger i enkeltbokse
	4	Manglende skillevægge med åbninger i enkeltboks til kalve
3.2	1	Dyr lider overlast, som følge af manglende tilsyn
	3	Syge og tilskadekomne dyr
3.4	2	Udendørs hold af dyr - ly og læ
3.5	1	Materialer, der kan skade dyrene eller ikke kan rengøres/desinficeres (rum/bygninger til husning)
	2	Rum/udstyr til fastgørelse kan påføre dyrene skade
3.8	1	Foder og vand
	2	Lidelse eller skade ifm. foder og vand
	3	Uhensigtsmæssigt udstyr til fodring og vanding

Kriterier for kvægbesætninger, der producerer mælk	Konventionel produktion	♥	♥ ♥	♥ ♥ ♥
Forbud mod aflivning af raske kalve	Nej	Ja		
Grovfoder		Kvæg, der er ældre end to uger, skal have adgang til grovfoder af god kvalitet i mindst 20 timer af døgnet. Strøelse betragtes ikke som grovfoder.		
Smertelindring		Ja		
Handlingsplan vedr. dødelighed i besætningen	Nej	Ja		
Transport til slagtning		Højst otte timer		
Forbud mod bindestald	Nej	Ja		
Forbud mod fuldspalter	Nej	Ja		
Lejearealets udformning	Tørt, bekvemt og rent (Kun krav for kalve)		Strøelse	
Opstaldning af kalve		Kalve skal opstaldes to og to sammen (eller flere), fra de er syv dage gamle		
Arealkrav for køer			Ja – endnu mere	Ja – meget mere
Kalvens tid sammen med koen efter kælvning:		12 timer		24 timer
Mælkefodring		De første otte uger	De første ti uger	De første 12 uger
Adgang til ude- og græsareal			Adgang til udeareal – køer skal have adgang til græsareal	Adgang til græsareal

Kriterier for kvægbesætninger, der producerer kød	Konventionel produktion	♥	♥ ♥	♥ ♥ ♥
Forbud mod aflivning af raske kalve	Nej	Ja		
Grovfoder		Kvæg, der er ældre end to uger, skal have adgang til grovfoder af god kvalitet i mindst 20 timer af døgnet. Strøelse betragtes ikke som grovfoder.		
Smertelindring		Ja		
Handlingsplan vedr. dødelighed i besætningen	Nej	Ja		
Transport til slagtning		Højst otte timer		
Forbud mod bindestald	Nej	Ja		
Forbud mod fuldspalter	Nej	Ja		
Lejearealets udformning	Tørt, bekvemt og rent (Kun krav for kalve)	Tørt, bekvemt og rent	Strøelse	
Opstaldning af kalve		Kalve skal opstaldes to og to sammen (eller flere), fra de er syv dage gamle		
Arealkrav		Ja - mere	Ja – endnu mere	
Kalvens tid sammen med koen efter kælvning:		Minimum 12 timer		Minimum 12 uger
Mælkefodring		Første 8 uger	Første ti uger	I de første 12 uger af kalvens levetid skal den have adgang til mælk ved at patte sin mor
Adgang til græsareal				Ja

Handlingsplan vedr. dødelighed i besætningen

- For alle niveauer skal besætninger udarbejde og følge en handlingsplan, der sikrer lav dødelighed i besætningen.
- Handlingsplanen skal indgå som en del af egenkontrolprogrammet.
- Handlingsplanen skal være skriftligt og opdateres halvårligt.
- Landmanden skal ved det årlige tilsyn gennemgå, hvilke tiltag, der er i besætningen for at mindske dødeligheden.

Uddrag af Vejledning til FVST kontrol med hjertebesætninger
– kvæg-besætninger

Opstaldning og lejeareal

- For niveau 2 og 3 gælder det desuden, at:
 - Lejearealet skal være tørt, bekvemt, rent og med strøelse som fx halm, sand eller savsmuld. Madras alene er ikke tilstrækkeligt.
- Lejearealet skal sikre dyret mod tryksskader og hårafslidninger og sikre, at dyret kan holde sig rent. Der er ikke krav til materialerne i underlaget i hvilearealet, dog kan beton alene på hvilearealet ikke betragtes som bekvemt.

Arealkrav

Besætninger der producerer kød:

- For niveau 1 gælder, at der ved flokvis opstaldning (3 eller flere) skal være et frit gulvareal på mindst*:
 - 1,5 m² pr. dyr på op til 60 kg levende vægt.
 - 1,8 m² pr. dyr på mellem 60 kg og 100 kg levende vægt
 - 2,2 m² pr. dyr på over 100 kg levende vægt, dog mindst 1,0 m² pr. 100 kg ved dyr på over 220 kg.
- For niveau 2 gælder det desuden, at der ved flokvis opstaldning (3 eller flere) skal være et frit gulvareal på mindst:
 - 2,6 m² pr. dyr på mellem 150 kg og 200 kg levende vægt.
 - 3,2 m² pr. dyr på mellem 200 kg og 300 kg levende vægt.
 - 3,8 m² pr. dyr på over 300 kg, dog mindst 1,0 m² pr. 100 kg ved dyr over 380 kg.

Besætninger der producerer mælk:

- For niveau 2 gælder det, at totalarealet for det område, hvor køerne opholder sig i stalden mellem malkningerne, skal være mindst 6,0 m² pr. ko.
- For niveau 3 gælder det desuden, at totalarealet for det område, hvor køerne opholder sig i stalden mellem malkningerne, skal pr. malkeko være mindst 6,6 m² for små racer og 8,0 m² for store racer. Dog kan 2,0 m² af arealet udgøres af udeareal, der er til rådighed til motion.

Øko-regler:

Indtil 100 kg	1,5 m ²
100 indtil 200 kg	2,5 m ²
200 indtil 350 kg	4,0 m ²
350 indtil 500 kg	5,0 m ²
Over 500 kg	Mindst 1,0 m ² /100 kg

Økologisk mælkeerstatning må fra 1. januar 2022 ikke indeholde bestanddele af vegetabilsk oprindelse

- Zelmo Blue Øko indeholder:
- Økologisk skummetmælkspulver, Økologisk vallepulver, Økologisk kokosfedt, Vitamin / mineralblanding.

